Κριτική

ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ

Η ΕΦΗΜΕΡΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

«Βιομαγεία» της Μαριάννας Κάλμπαρη σε σκηνοθεσία Ελένης Αναστασίου

Εκείνο το απόγευμα η πραγματικότητα είχε πυκνώσει επικίνδυνα απειλώντας κάθε προσπάθεια διατήρησης αισιοδοξίας, ελπίδας ή έστω και ψευδαισθήσεων. Τα πράγματα γύρω είχαν γίνει ιδιαίτερα αληθινά, μέχρι ασφυξίας. Οι ειδήσεις από κάθε είδους οθόνες σηματοδοτούσαν δρόμο προς γκρεμό. Τα αντίδοτα τύπου βιβλίο ή ταινία δεν λειτουργούσαν, καθώς απαιτούσαν από μένα ως παραλήπτη πολύ πιο ενεργή συμμετοχή απ' όση ήμουν σε θέση να προσφέρω. Ήξερα τι χρειαζόμουν: λίγο θέατρο. Να αφεθώ σε χέρια επαγγελματιών δημιουργών του μη αληθινού. Αυτών που ξέρουν να ανοίγουν χαραμάδες προς το φως το εξωπραγματικό. Αλλά ήταν Δευτέρα κι οι επαγγελματίες μάγοι είχαν ρεπό. Η μόνη παραγωγή που παιζόταν δήλωνε περήφανα sold out. Λεγόταν «Βιομαγεία» και παιζόταν στο Flea Theatre. Ένας φωτεινός δρόμος άνοιξε από το σπίτι μου προς το Flea και απλά έπρεπε να πάω. Έβαλα μέσο. Ζήτησα θέση. Πήγα.

Στην αυλή του Flea πάνω στον τοίχο έχει ένα μεγάλο ρολόι χωρίς δείκτες. Δεν θα μπορούσα να σκεφτώ άλλο αντικείμενο που να σηματοδοτούσε πιο εύγλωττα τη μετάβαση στο παράλληλο σύμπαν. Ειδικά για την παράσταση της «Βιομαγείας», έργου που ασχολείται με την έννοια του χρόνου, το ρολόι αυτό θα μπορούσε να είναι μέρος του σκηνικού. Από τότε που το Flea Market συμμαζεύτηκε σε μικρότερο χώρο κι έγινε μόνο Flea Theatre, συμπυκνώθηκε και η τρέλα των αντικειμένων που γεμίζουν το «φουαγιέ», έτσι που όλοι γινόμαστε Αλίκες στη Χώρα των θαυμάτων μόνο με το να βρισκόμαστε εκεί.

Η σκηνοθέτιδα της παράστασης Ελένη Αναστασίου χρησιμοποίησε την ενέργεια του χώρου αρχίζοντας τη δράση από το φουαγιέ. Η Μοίρα, η Μάγισσα, η υπεύθυνη του «χωροχρόνου που λειτουργεί αλλιώς» (Μάριαν Κυπριανού) εμφανίστηκε στην είσοδο της θεατρικής αίθουσας για να συναντήσει τον ήρωα του έργου Γιαν (Αντρέας Κουτσόφτας) αρχικά «εκτός» για να υπογραμμιστεί η τελετουργική πράξη της μετάβασης ενός «απλού ανθρώπου» από το σύνολο ημών των θεατών στον κόσμο όπου η πραγματικότητα και το όνειρο έχουν μια τάση να συγκοινωνούν, να συγχωνεύονται, να αλληλοαντικαθίστανται. Ακολουθήσαμε τον Γιαν στην ίδια μετάβαση. Ένα από τα αστεία σια οποία η παράσταση υπολόγιζε ήταν η ανάμειξη με την ομάδα των θεατών του «Ελαβασίλη» (Ανδρέας Μιχαλόπουλος) που με το αποστασιοποιημένο του ύφος στον πρόλογο παραλίγο να μας κάνει να του δείξουμε το safe pass από κεκτημένη συνήθεια και που αργότερα προήχθη σε επί σκηνής μουσικό.

Η Μαριάννα Κάλμπαρη, που δημιούργησε το κείμενο της «Βιομαγείας», γνωρίζει όλες τις πτυχές του θεάτρου εμπειρικά, είναι σκηνοθέτης, ηθοποιός, δραματουργός, θεατρική συγγραφέας, καλλιτεχνική διευθύντρια του Θεάτρου Τέχνης. Εκεί που συνηθίζουμε να λέμε για την εφήμερη φύση της θεατρικής τέχνης, η Κάλμπαρη αναποδογυρίζει το στερεότυπο και μας υποδεικνύει το εφήμερο και το ανεπανάληπτο της πραγματικής ζωής, το ανεπανόρθωτο των λαθών μας, το τελεσίδικο των επιλογών μας, σε αντίθεση με τη δυνατότητα της πολλαπλής επανάληψης μιας θεατρικής σκηνής, της επέμβασης, της διόρθωσης, της βελτίωσης, της αλλαγής της συναισθηματικής ατμόσφαιρας. Η πραγματικότητα και το θεατρικό παιχνίδι σμίγουν στο έργο της Κάλμπαρη σ' ένα «τι θα γινόταν αν...». Τι θα γινόταν αν ο θεατρικός τρόπος (της επανάληψης, της διόρθωσης, της διαφοροποίησης) λειτουργούσε στη ζωή; Τι θα γινόταν αν μπορούσαμε να στρέψουμε πίσω τον χρόνο και να ζήσουμε κάποιο κομμάτι της ζωής μας αλλιώς;

Το κείμενο προτείνει κανόνες ενός ενδιαφέροντος παιχνιδιού, οι συντελεστές της παράστασης καλούνται να παίξουν σύμφωνα μ' αυτούς. Οι δύο ηθοποιοί νιώθουν την πρόκληση να κάνουν αισθητή τη διαφοροποίηση του υποκριτικού τρόπου στο συνεχές loop των ίδιων ατακών, καθότι και η σκηνή της πρώτης συνάντησης των δύο ηρώων του έργου και η σκηνή του «πραγματοποιημένου ονείρου» επαναλαμβάνονται σε διαφοροποιημένες εκδοχές και η δοσολογία τού πάθους, του χιούμορ, της θλίψης αλλάζει. Το παιχνίδι είναι περίπλοκο: η Μοίρα ζητά από τον Γιαν ν' αλλάξει στάση ζωής και η Ελένη Αναστασίου ζητά από τον Αντρέα Κουτσόφτα να χρωματίσει διαφορετικά την ερμηνεία του. Το απαραίτητο ζητούμενο ήταν και ο πλήρης συντονισμός των δύο ηθοποιών, αφού οι αλλαγές στη συμπεριφορά του ενός έπρεπε να στηρίζονται από τις αλλαγές στη συμπεριφορά του παρτενέρ του.

Η θεατρικότητα που κυλάει στις φλέβες του Αντρέα Κουτσόφτα, ικανού και στο σωματικό παίξιμο, όπως στο «Still» και στον ψυχολογικό ρεαλισμό, όπως στον «Ήχο του όπλου», ήταν απόλυτα ταιριαστή στις ανάγκες της συγκεκριμένης παραγωγής. Πιο δύσκολη ήταν η δουλειά της Μάριαν Κυπριανού, η οποία ενώ κατάφερε να παραμένει καλά συντονισμένη με τον συμπρωταγωνιστή της, είχε το επιπρόσθετο καθήκον να περνά συνεχώς από τον ρόλο της Μοίρας στον ρόλο της Εύης. Ίσως η σκηνοθέτιδα έπρεπε να βρει τρόπο να αντιμετωπιστεί η μονοτονία στα στιγμιότυπα της Μοίρας.

Τα σκηνικά και τα κοστούμια της Ρέας Ολυμπίου, ο φωτισμός της Καρολίνας Σπύρου, η κίνηση της Ήβης Χατζηβασιλείου, η μουσική των Ανδρέα Μιχαλόπουλου και Σταύρου Μακρή ήταν εκείνο το «υλικό θεάτρου» με το οποίο έπαιξε με χαρά η Ελένη Αναστασίου.